

آسکاریازیس در اسب‌های شیراز و حومه

• محمد سوزنی، استادیار دانشکده دامپزشکی دانشگاه شیراز
• حجت ابراهیمی، دانش آموخته دانشکده دامپزشکی دانشگاه شیراز

تاریخ دریافت: دی ماه ۱۳۸۲ تاریخ پذیرش: خرداد ماه ۱۳۸۳

مقدمه

در امر پرورش و نگهداری اسب، آلودگی‌های کرمی در سراسر دنیا و نیز در کشور ما یکی از معضلات مهم به شمار می‌رود. *P. eqouroum* عامل آسکاریازیس در اسب می‌باشد. این کرم، انگل روده باریک تک‌سمی‌ها بویژه اسب‌های جوان بوده و دارای گسترش جهانی است (۳). بطور کلی در ایران مطالعات محدودی درباره آلودگی اسب و سایر تک‌سمی‌ها به انواع نماتودهای لوله‌گوارش صورت گرفته است. مطالعه حاضر به منظور بررسی میزان آلودگی اسب‌های شیراز و حومه به انگل *p. eqouroum* انجام شده است.

چکیده

آسکاریازیس یکی از بیماری‌های مهم انگلی در اسب می‌باشد. این بیماری در اثر آلودگی به *Parascaris eqouroum* به وجود می‌آید که در سراسر جهان تک‌سمی‌ها را آلوده می‌سازد. در مطالعه حاضر نمونه مدفوع یکصد رأس اسب متعلق به شهر شیراز، روستاها و بخش‌های اطراف آن از نظر آلودگی به این انگل مورد آزمایش قرار گرفتند. ۳۴٪ از اسب‌های آزمایش شده به انگل فوق‌الذکر آلوده بودند.

منابع مورد استفاده

- 1- Alkhafaji., N.J., and Alsaad, K.M. 1996, Common gastrointestinal parasites in draught horses in Mosul, Iraq. Iraqi Journal of Veterinary sciences. 9(1): 57-60.
- 2-Anderson, R.C.2000, Nematode parasites of vertebrates, their development and transmission. 2nd edition. CABI publishing. 298 pp.
- 3- Duncan, J.L. 1985, Internal parasites of the horse and their control. Equine Vet. J.17(2): 79-82.
- 4- Dunsmore, J.D and Jue Sue, L.P. 1985; Prevalence and epidemiology of the major gastrointestinal parasites of horses in perth Western Australia. Equine Vet. J.17(3): 208-213.
- 5- Gavor, J.J.1995, The prevalence and abundance of internal parasites in working horses antopsied in Poland. Vet. Parasitol.58(1-2):99-108.
- 6- Rodostits, O.M. Gay, C.C.Blood, D.C. nd Hinchliff, K.W. 2000, Veterinary Medicine, A textbook of the diseases of cattle, sheep,pigs,goats and horses. 9th edition . W.B. Saunders Company, 1356- 1357pp.
- 7- Smith , B. P., 2002 Large animal internal medicine 3rd edition . Mosby, 1443-1445pp.
- 8- Soulsby, E.J.L. 1982, Helminths, Arthropods and protozoa of Domesticated Animals. 7th edition . Baillier Tindall. 148-149pp.
- 9- Tolliver, S.C. Lyons, E.T. and Drudge, J.H., 1987, prevalence of internal parasites in horses in critical tests of activity of parasiticides over a 28 year period (1956-1983) in Kentucky. Vet. Parasitol. 23(3-4): 273-284.
- 10-Urquhart, G.Armor, J. Duncan, J.L. . Dum, A.M. and Jennings, F.W.1989, Veterinary parasitology. Longman Scientific and Technical. 71-73pp.
- 11-Yoshihara, T. Oikava, M.Hasegawa, M. Katayma, Y.and Kaneko,M.1994;Prevalence of some internal parasites recoverd at neeropsy from racehorses in Japan. J.of equine Sci. 5(1): 49-52.

مواد و روش کار

در این مطالعه مدفوع یکصد رأس اسب از شهرستان شیراز و بخش ها وروستاهاى تابعه از تاريخ ۱۳۸۱/۸/۸ تا ۸۲/۶/۱۵ از نظر آلودگى به *P. equouroum* به روش شناورسازى مورد آمايش قرار گرفت . تشخيص نمونه‌ها با استفاده از ميكروسكوپ نورى با بزرگ نمايى ۱۰۰ و ۴۰۰ و با توجه به ويژگى‌هاى ريخت‌شناسى تخم‌ها (۸) صورت گرفت .

نتايج و بحث

از يكصد رأس اسب مورد بررسى در اين تحقيق ، ۳۴ رأس (۳۴٪) آلوده به تخم انگل *P. equouroum* بودند. آلودگى با اين انگل در سراسر جهان معمول است و اين انگل عامل عمده کاهش رشد در كره اسب‌هاى جوان بشمار مى‌رود(۱۰). در مطالعه حاضر ۳۴٪ از اسب‌هاى مورد مطالعه به اين انگل آلوده بوده اند. اين ميزان آلودگى با توجه به اهميت اين انگل از نظر بيمارى زايبى قابل توجه است. هر كرم ماده *P. equouroum* ممكن است روزانه تا ۱۰ هزار عدد تخم توليد كند(۲). بعضى از كره اسب‌هاى آلوده به اين انگل ، روزانه مليون ها تخم كرم را در محيط رها مى‌سازند(۱۰). تخم‌هاى اين كرم در مقابل شرايط نامساعد محيطى مثل خشكى و يخبندان و همچنين مواد شيميايى بسيار مقاومند و ممكن است به مدت پنج سال زنده بمانند اسب‌ها را آلوده سازند(۷). به دليل مقاومت زياد تخم‌ها ، امكان آلودگى اسب‌ها در همه فصول سال وجود دارد (۶). و اين امر موجب افزايش دفع تخم توسط اسب‌هاى آلوده و بالا رفتن احتمال آلودگى اسب‌هاى ديگر مى شود. ميزان آلودگى به *P. equouroum* در اسب‌هاى شهر موصل عراق ۳۳/۳٪ ناحيه پرت در غرب استراليا ۹/۹٪ شهر توكيو در کشور ژاپن ۱۴/۴٪ در کشور هلند ۲۶٪ و در منطقه كنتاكي آمريكا ۵۹٪ گزارش شده است(۱،۵،۴،۹،۱۱) با توجه به نتايج بدست آمده در اين مطالعه ، ميزان آلودگى به *P. equouroum* در اسب‌هاى شهر شيراز و حومه بالا است . مقاومت زياد تخم انگل در برابر شرايط نامساعد محيطى ، قدرت بالاي توليد تخم توسط كرم ماده ، مستقيم بودن سير تكاملى و عدم نياز به ميزبان واسط ، عدم وجود برنامه منظم و زمان بندى شده براى كنترل آلودگى‌هاى كرمى ، رايج بودن نگهدارى اسب به روش عشايرى و چراى آزاد اسب درمرانغ و چراگاه ها ، نگهدارى همزمان اسب‌هاى جوان و مسن در کنار يكديگر و استفاده از مدفوع اسب براى بارورى مزارع و چراگاه ها از مهمترين دلايل احتمال اين امر به شمار مى‌روند.

